

Gazteen alde

JUAN MARI ARREGI

Herri batek etorkizun ekonomiko, politiko eta soziala izan dezan, ezinbestekoa da gazteriarren aldeko apustua egitea. Azken urteotako krisi ekonomikoak eta Covid-19aren ondorioek jendar-teko funtsezko sektore hori oso ukituta eta kaltetuta utzi dute. Gazteak emantzipazio-tik oso urrun daude eta belaunaldi oso bat galtzeko arriskua dugu.

Euskal Herrian, gazteen enpleguak okerrera egin du nabarmen azken urteotan eta, batez ere, pandemiaren azken hilabeteetan. Eurostaten datu ofizialen arabera, 2020ko lehen sei hilabeteetan Espainiako Estatuan –Hego Euskal Herria barne–, gazteen langabezia-tasa %32tik %43,9ra igo da abuztuan. Frantziako Estatuan –Ipar Euskal Herria barne–, berriz, %18,6tik %22ra igaro da. Eta langabeziaz gain, gazteek kontratu atipikoak, soldaten dumpinga, prekarie-tatea, soldata txikiak eta laneko segurtasunik ezak sorturiko abusuak nozitzen dituzte.

Horri, etxebizitza eskuratzeko dituzten zailtasunak gehitzen badizkiogu –alokairua gero eta gehiago garestitzen ari da, %42 igotzera iritsi da–, egoera latza eta ikaragarria da. Adibidez, Espainiako Estatuan egindako hainbat azterlanen arabera, 16-29 urteko gazteen emantzipazioak okerrera egin du 2008 eta 2019 artean: gurasoen etxea utzi dezaketen gazteen proportzioa %33tik %24ra jaitsi da.

Testuinguru horretan, premiazkoa da administrazioek eta gobernuek gazteak lehentasunezko helburuen artean izatea. Ekonomia suspertzeko iragarri dituzten europar funts horien lehentasunezko jomuga izan behar lukete (ikusi 22. orrialdean Next Generation EUri buruzko erreportajea). Enplegu eta soldata duinak eskaini behar zaizkie, baita emantzipatzen lagunduko dien etxebizitza eskuragarriago jarri ere. Gazteriarik gabe ez dago susperraldi ekonomiko, sozial eta politiko posiblerik. Premiazkoa da haren alde egitea! ●

Lehen negutik

ESTITXU EIZAGIRRE KEREJETA

Lehen negua suzko froga izaten ari da ezarri ditugun “anormaltasun berriaren” zimenduentzat. Artikulu hau ez doa PCR, txerto dosi eta positibo kopuruak bezalako gauza kontagarriez, nahiz eta badiren Euskal Herriko pandemiaren kudeatzaile denek batera dimititzeko modukoak.

Hasieratik ohartarazi dute gizarteko sektoreek: osasuna dela landu beharreko baratztea eta ez gaixotasun bat borrokatu beharreko gudu-zelai; osasuna zerbait integrala dela eta ez zehazki birus mota bat ez izatea; esperimendu (a) sozialekin argi ibiltzeko, buru osasuna gogotik zaindu beharreko lore fina baita... Pertsonekin lan egiten dutenak hasi dira esaten, entzun nahi duenarentzat: “Ikasleen artean suizidio joera gora egiten ari da”, “umeak triste daude”, “hamar urte zahartu dira azken bolada honetan zaharrak”...

Isolamendua zigorra zen pertsonarentzat, etengabeko bakardadea gaitz sozial moduan ikusi izan dugu... baina orain gero eta pertsona gehiagorentzat desiragarri izatera iristen ari da. Pertsona bakarrak ezin zizkigula behar denak asetu aldarrikatuzetik, gure burbuila ia-ia bikotera murriztera pasatu gara; talde lanean oinarritutako proiektu kolektiboaz harro geunden langileok ia-erabateko telelanari “askatasun” esaten diogu; “aurten ezin da ezer egin” batez utzi diogu herriko urteroko ekintzak antolatzeari... hau da, berdinekiko aurrez aurreko harremanak etetea segurtasun eremu moduan ikusten dugu “arrisku taldetik kanpoko” sasoiko pertsonak. Mugimendu feministarentzat, langile mugimenduentzat eta gainerako gizarte mugimenduentzat galdera eta erronka ederrak dakartza honek.

Aurrez aurreko harremanak asko murriztea eskatzen digu egoerak, noski, baina zenbateraino murriztu? Nolako da pertsonaren buru osasunak behar duen harreman zuzenen sarea? “Bakoitzaren arabera”, noski... ez iazko martxoaz geroztik hartu diren neurri ia denak bezala, “denentzako berdin”, bakoitzaren baldintzak erabat ezberdi-

nak izan arren, ezta? Bakoitzak aztertu beharko dugu etengabe gure burua, guztion osasunaren mesedetan: garaiotan ahalik zoriontsuen eta buruz indartsuen egoteko zer behar dauzkagun identifikatu, gertuko harremanekin gogoeta hauek partekatu, harreman horiek sendotuz elkarren beharrak asetzen saiatu... Hori oso da bateragarria pandemiari aurre egiteko neurriekin. Izan behar du. Gainerakoan, COVID-19aren hedapena saihesteagatik beste hainbat gaitzen hedapena onartzeko prest gaudela esaten ariko ginatke. Eta hamarraldi batekin pasatzen ez diren gaitzak edo “zoritzarraldi” sakonak dira. Iragarleek badatorrela seinatlatzen diguten langabezia eta krisi krakatekorako, harreman sareak sendotzea baino zer neurri seguruagorik daukagu herritarrok?

Ezarri behar diren segurtasun neurri guztiekin, baina bizigarri zaizkigun aurrez aurreko harremanak eta jarduerak berreskuratzeko beharra badugu. Pantaila bidezkoek ez baitituzte aurrez aurrekoak ordezkatzen. Beraz, bizigarri zaizkigun harreman, espazio, jarduera horiek seguruak izan daitezzen behar diren baliabide guztiak borrokatu ditza-gun guztiontzat. Eta ez ditzagun hutsik utzi. Badaezpada, prebentzioz. ●